

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

Enhet 1

DOM
2016-05-19
Meddelad i
Luleå

Mål nr
337-16

KONKURRENSVERKET	
2016-05-23	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

Econet Vatten & Miljöteknik AB, 556738-8953
Singelgatan 12
212 28 Malmö

MOTPART

Arvidsjaur kommun
933 81 Arvidsjaur

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, LUF

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse gjorts genom ny prövning av anbud.

Dok.Id 74864

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress
Skeppsbrogatan 43

Telefon
0920-29 54 90
E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt

Telefax
0920-22 04 59

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Arvidsjaur kommun (Kommunen) har genom förenklat förfarande upphandlat ” Utbyte av slamvattning i avloppsreningsverket Arvidsjaur kommun” (dnr UH-2015-91).

Kommunen beslutade att anta Feros Aktiebolags (Feros) anbud. Av Kommunens tilldelningsbeslut framgår att två företag har lämnat in anbud i upphandlingen och att båda anbudsgivarna har bedömts uppfylla ställda krav och utvärderats.

Econet Vatten & Miljöteknik AB (Econet) yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att en ny utvärdering av anbuderna genomförs varvid anbudet från Feros inte ska beaktas och i andra hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att en ny utvärdering i enlighet med förfrågningsunderlaget ska genomföras.

Kommunen motsätter sig bifall till ansökan om överprövning.

PARTERNAS ANFÖRANDE

Econet anför i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Kommunen har handlat i strid med LUF då Kommunen utvärderat Feros anbud som rätteligen skulle ha förkastats då det inte uppfyller samtliga skakrav.

Det kan inte vara förenligt med LUF att kvalificera och utvärdera inkomna anbud endast på den grunden att entreprenören i skakravsbilagan svarat jakande att de har läst, förstått och godkänner de uppställda kraven i förfrågningsunderlaget med bilagor. Det kan inte heller vara förenligt med LUF att

övriga efterfrågade handlingar som är en del av anbudet, inte beaktas vid utvärderingen.

Enligt AFB. 17 och AFB. 31 accepteras inte reservationer. Feros anbud innehåller ett separat kapitel för reservationer. Det har bl.a. angetts att flödesmätare polymer och flödesmätare tunnslam inte ingår i anbudssumman. Dessa ska enligt förfrågningsunderlaget ingå i anbudet. Detta skulle rätteligen ha medfört att Kommunen förkastat anbudet. Genom att inte förkasta Feros anbud har Kommunen handlat i strid med principen om likabehandling.

Feros har vidare under reservationer angett kostnad för demontage till 0 kr förutsatt att bolaget får det demonterade materialet. Om utrivet material ska behållas av beställaren tillkommer en kostnad om 15 000 kr. Det är en otillåten reservation då materialet vid demontage är beställarens egendom (se förfrågningsunderlagets tekniska beskrivning 2.1). Detta skulle rätteligen ha medfört att Kommunen förkastat anbudet. Denna otillåtna reservation medför även att jämförelsetalet i utvärderingsprotokollet för Feros blir felaktigt. Summan skulle rätteligen ha varit 15 000 kr högre. Kommunen har vid utvärderingen av Feros anbud beräknat jämförelsetalet enligt angiven anbudssumma i LCC oavsett om utrustningen ingår eller ej, vilket strider mot förfrågningsunderlaget. Utvärderingsmodellen är således i viss mening relativ. Kommunens utvärdering strider således mot förutsättningarna i förfrågningsunderlaget och även mot principen om transparens.

Anbudet från Feros innehåller flertalet reservationer som inverkar på entreprenadssumman och således skulle anbudet ha förkastats och inte kvalificerats.

Enligt förfrågningsunderlaget ska service ingå under garantitiden. Enligt anbud från Feros ingår inte service år 3-5 utan ska tecknas separat. Det är

även ett krav från Feros att serviceavtal ska tecknas för att garantin ska gälla vilket är en otillåten reservation mot gällande fem års garanti enligt ABT06 som är angiven som kontraktsform enligt förfrågningsunderlaget.

Enligt förfrågningsunderlaget ska operatörsdisplay vara 10 tum. Feros offererade display är 7 tum. Anbudet uppfyller således inte skakravet.

Enligt förfrågningsunderlag ska elskåp vara med i leverans. Feros anbud anger att det endast är budgetspris på elskåpet. Det är en otillåten reservation och inte i enlighet med fastpris ABT06 att ange budgetpriser och anbudet borde ha förkastats.

Enligt förfrågningsunderlaget ska 30 referenser anges. Feros har i flertalet fall i referenslistan angett flera slamavvattnare som utförts i samma entreprenad. Om man tar bort de anläggningar som troligtvis är en entreprenad så är antalet referenser 25 stycken. Detta skulle rätteligen ha medfört att Kommunen förkastat anbudet.

Enkelt system för upplyftning och inspektion ska ingå enligt förfrågningsunderlaget. Feros har lämnat optionspris på utrustning för löpvagn och telfer. Utan löpvagn och telfer kan inte upplyftning och inspektion utföras. Det är dessutom en reservation för kostnader associerade med provlyft vilket medför att Kommunen inte får en driftklar anläggning i enlighet med ABT06 vilket är en otillåten reservation.

Enligt Feros anbud och LCC är servicekostnad angiven som 3 100 kr/år men i anbudet är det angivet att helservice efter cirka 8 000 driftstimmar motsvarar 20-26 000 kr per maskin. Detta medför högre servicekostnader än angivna kostnader som har förts in i jämförelsetalet i utvärderingsprotokollet.

Kommunen har handlat i strid med LUF vid kvalificeringen av Feros anbud. Vid en korrekt genomförd kvalificering hade Feros anbud rätteligen förkastats på grund av det faktum att det inte uppfyller samtliga krav. Vidare har utvärderingen av anbuden i upphandlingen inte genomförts i enlighet med LUF. Om utvärderingen skulle ha genomförts i enlighet med beskrivningen i LUF hade Econet tilldelats kontraktet. På grund av Kommunens agerande har bolaget gått miste om ett för bolaget värdefullt kontrakt och därmed lidit, eller riskerat att lida, skada.

Kommunen anför bl.a. följande till stöd för sin inställning.

Av de administrativa föreskrifterna framgår att ”Anbudsgivaren uppmanas att begränsa anbudet till att omfatta de efterfrågade uppgifterna. Ytterligare uppgifter kommer inte att beaktas vid genomgången av anbuden. Anbud ska utformas helt enligt förfrågningsunderlaget. Ett icke komplett anbud kommer att förkastas utan särskild prövning. Alternativa anbud, sidoanbud och reservationer accepteras ej.” Kommunen har således inte förkastat anbud om anbudsgivarna har fyllt i alla efterfrågade uppgifter och utöver det bifogat fler uppgifter än de efterfrågade, men Kommunen har inte utvärderat de icke efterfrågade uppgifterna.

Kommunen förutsätter vidare att vinnande anbudsgivare utför entreprenaden enligt ställda krav i förfrågningsunderlaget. Feros har i skakravsbilagan svarat att de läst, förstått och godkänner de uppställda kraven i förfrågningsunderlaget med bilagor. Kommunen har således inte tagit hänsyn till övriga förslag från Feros än de krav som Kommunen har ställt och Feros har svarat att de godkänner att förfrågningsunderlaget kommer att gälla vid leverans, installation, garanti och service.

Vad gäller referenserna har Kommunen efterfrågat att anbudsgivaren ska ha genomfört 30 stycken installationer oavsett form.

Feros har till sitt anbud bifogat LCC-kalkylen, vilken Kommunen har lagt till grund för utvärderingen, samt i utvärderingsmodellen prissatt optionen på demontering till 0 kr, vilket är vad Feros kommer att få i ersättning från Kommunen. Den anbudssumma som Feros har angett i utvärderingsmodellen är summan från LCC-kalkylen samt optionspriset på demontering. Om Feros väljer att sätta 0 kr på demonteringen så har bolaget valt att leverera demonteringen för 0 kr. Kommunen har i förfrågningsunderlaget angett att den gamla utrustningen är Kommunens egendom och Feros har i sitt anbud svarat att den accepterar Kommunens ställda krav.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 1 kap. 24 § LUF ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

En upphandlande myndighet har långtgående frihet att bestämma hur förfrågningsunderlaget ska utformas under förutsättning att detta inte strider mot LUF eller de gemenskapsrättsliga principer som bär upp lagen.

Förvaltningsrätten kan inledningsvis konstatera att det av likabehandlingsprincipen följer att en upphandlande myndighet inte kan efterge eller bortse från skakrav som uppställts i förfrågningsunderlaget. Krav som anges i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande myndigheten ska utvärdera anbudet.

Reservationer

Econet menar bl.a. att Kommunen borde ha förkastat Feros anbud då anbudet innehåller reservationer och flertalet av dessa reservationer inverkar på anbudssumman.

Kommunen är av uppfattningen att om anbudsgivaren har fyllt i alla efterfrågade uppgifter och utöver detta bifogar fler uppgifter än vad som har efterfrågats ska anbud inte förkastas men att Kommunen inte ska utvärdera de uppgifter som inte har efterfrågats.

Den första frågan som förvaltningsrätten har att ta ställning till är hur reservationer ska hanteras enligt det nu aktuella förfrågningsunderlaget.

I **förfrågningsunderlagets AFB. 14** anges att ersättningsformen är fast pris, utan indexreglering.

I **förfrågningsunderlagets AFB.17** – förutsättningar för upphandlingens genomförande – anges bl. a. följande:

- Anbud får inte innehålla reservation som kan inverka på entreprenadsumman.
- Det fasta priset ska inkludera samtliga kostnader för kontraktshandlingarnas mening fullt färdiga arbeten inklusive kostnader för administration, risk och vinst.

I **förfrågningsunderlagets AFB.31** – Anbuds form och innehåll – anges bl. a. följande:

- Det är ytterst viktigt att anbudet innehåller alla efterfrågade uppgifter, särskilt med tanke på de mycket begränsade möjligheterna att efter anbudstidens utgång inhämta eller lämna kompletterande uppgifter.
- Anbudsgivaren uppmanas att begränsa anbudet till att omfatta de efterfrågade uppgifterna.
- Ytterligare uppgifter kommer inte att beaktas vid genomgången av anbudet.

- Anbud ska utformas helt enligt förfrågningsunderlaget. Ett icke komplett anbud kommer att förkastas utan särskild prövning. Alternativa anbud, sidoanbud och reservationer accepteras ej.

Av förfrågningsunderlagets ”**Teknisk beskrivning för leverans och montage av maskinell utrustning**” framgår bl.a. följande avseende demonteringsarbeten.

- Anbudsgivaren lämnar option på demontering av befintlig slamcentrifug med tillhörande handlingar samt stöd och upphängning.
- Utrustning är beställarens egendom och läggs upp på anvisad plats.

Mot bakgrund av vad som föreskrivs i de ovan nämnda administrativa föreskrifterna är det enligt förvaltningsrättens mening tydligt att reservationer som påverkar entreprenadsumman inte är tillåtna och att förfrågningsunderlaget i dessa delar inte kan tolkas på annat sätt än att det är fråga om ett obligatoriskt krav som har uppställts av Kommunen. Förvaltningsrätten anser vidare att Kommunens tolkning av att det varit möjligt att bortse från det uppställda kravet genom att hänvisa till att sådana uppgifter inte beaktas vid utvärderingen står i strid med det som anges i förfrågningsunderlaget.

Frågan är här efter om Feros uppfyller det ovan nämnda obligatoriska kravet. Det synes vara ostridigt mellan parterna att Feros lämnat in en bilaga till sitt anbud som heter ”Reservationer”. Feros har visserligen i skakravsbilagan angett att bolaget läst, förstått och godkänt de uppställda kraven i förfrågningsunderlaget med bilagor, men samtidigt ingett en reservationsbilaga. I den aktuella situationen har Kommunen inte haft fog för att godta anbudet utan att närmare kontrollera dessa motstridiga uppgifter.

I Feros reservationsbilaga anges bl.a. att kostnad för demontage av befintlig utrustning är 0 kr förutsatt att Feros behåller utrivet material. Om utrivet material ska behållas av beställaren tillkommer en kostnad om 15 000 kr. Det är tydligt att denna skrivning i Feros anbud utgör en reservation i förhållande till det av Kommunen uppställda kravet på att demonterad utrustning

utgör Kommunens egendom. Därtill är det enligt förvaltningsrättens bedömning fråga om en reservation som inverkar på bolagets entreprenadssumma. På grund av det anförda borde anbudet från Feros rätteligen inte ha utvärderats.

Serviceavtal och operatörspanel

Econet har vidare gjort gällande att Feros anbud inte uppfyller kravet på service under garantiden då det av anbudet framgår att service inte ingår år 3-5. Enligt Econet har Feros ställt som ett krav att serviceavtal ska tecknas för att garantin ska gälla vilket är en otillåten reservation mot gällande fem års garanti.

Av förfrågningsunderlagets ”**Teknisk beskrivning för leverans och montage av maskinell utrustning**” framgår bl.a. följande avseende besiktning, garanti och service.

- Garantitiden är 5 år för entreprenaden.
- I anbudet ska ingå 1 st. servicebesök per år under garantitiden. Vid garantitidens utgång ska entreprenören medverka vid garanti-
besiktning.
- Anbudsgivaren ska som option erbjuda ett support- och serviceavtal efter den ordinarie garantiden löpt ut. Anbudsgivaren beskriver och prissätter avtalsförslaget. Kostnad för eventuellt avtal redovisas i anbudet.

Vidare framgår av **skakravsbilagan, krav på bilaga 3.7** följande.

- Anbudsgivaren ska bifoga ett förslag på serviceavtal som ska gälla efter garantitiden på 5 år. Serviceavtalet ska gälla i 5 år.

Av **Feros anbud** framgår bl.a. följande. Märk: Vi önskar att Arvidsjaur tecknar ett serviceavtal från och med år 3 med tanke på 5 års garantikravet.

Kommunen har inte kommenterat Econets invändningar i dessa delar och endast hänvisat till att Feros bedömts uppfylla samtliga krav då bolaget svarat att de läst, förstått och godkänt kraven i förfrågningsunderlaget. Förvalt-

ningsrätten kan, mot bakgrund av vad som förts fram av Econet och av vad som framgår av förfrågningsunderlaget, inte tolka Feros anbud på annat sätt än att anbudet inte uppfyller det uppställda kravet på service under garantiden. Det har inte framkommit annat än att kravet är relevant för upphandlingen och tillräckligt tydligt utformat. På grund av det anförda borde anbudet från Feros rätteligen inte ha utvärderats.

Econet har även gjort gällande att Feros anbud inte uppfyller det uppställda kravet på att operatördisplay ska vara 10 tum eftersom bolagets offererade display endast är 7 tum. Kommunen har inte bemött denna invändning och enbart hänvisat till att Feros godkänt kraven i förfrågningsunderlaget.

Av förfrågningsunderlagets ”**Teknisk beskrivning för leverans och montage av maskinell utrustning**” framgår att operatörspanelen ska vara minst 10 tum.

Av **Feros anbud** framgår bl.a. att panel är Mitsubishi, iX-T7a, Touch 7” TFT Färg.

Mot bakgrund av vad som framkommit gör förvaltningsrätten bedömningen att Feros anbud inte uppfyller det ovan nämnda kravet i upphandlingen. Det har inte framkommit annat än att kravet är relevant för upphandlingen och tillräckligt tydligt utformat. På grund av det anförda borde anbudet från Feros inte ha utvärderats.

Skada m.m.

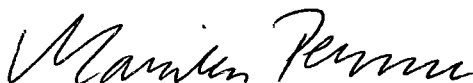
Kommunen har således agerat i strid med LUF och den gemenskapsrättsliga principen om likabehandling genom att utvärdera Feros anbud trots att anbudet inte uppfyller samtliga uppställda krav i upphandlingen. Kommunens

agerande har medfört att Econet har lidit eller kan komma att lida skada. Det finns därför grund för att besluta om åtgärder enligt 16 kap. 6 § LUF. Förvaltningsrätten kan härvid besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts. Med hänsyn till att de i målet aktuella felaktigheterna hänför sig till vilka anbud som kvalificerat sig till utvärderingsfasen finner förvaltningsrätten det tillräckligt att prövningen av anbuden görs om.

Eftersom Econets talan ska bifallas redan på grund av ovan anförda omständigheter saknas, enligt förvaltningsrättens mening, skäl för att pröva bolagets övriga invändningar i målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1 C LOU (se bilaga 1).

Marika Pernu

Carola Andersson har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.